

MEDITATIONVM

AD
PANDECTAS

QVIBVS

PRAECIPVA IVRIS
CAPITA EX FONTIBVS
PHILOSOPHICIS EX-
PLICANTVR

SPECIMEN I.
PRAESIDE

IOACHIMO GEORGIO DARIES

POTENTISS. BORVSS. REGI A CONSILIIS INTIMIS
IVR. ET PHILOS. DOCTORE IN ILLVSTR. VIA-
DRINA IVR. ATQVE PHIL. PROF. PVBL.
ORD. SENATVS ACAD. SCIENT. VTIL.
ELECT. MOG. ASSES. ORDINA-
RIO &c. &c.

IN AVDITORIO IVRIDICO

D. XXIII. FEBR. M DCC LXV.

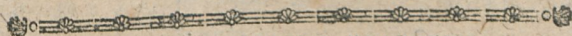
DEFENDIT

GOTTHOLD FRIDERICVS THEODORVS

ZIMMERMANN

Saxo Electoralis

PHIL. ET IVR. CVLTOR.

FRANCOFVRTI CIS VIADRVM,
Typis M. HVEBNERI.

1765/1

9

9-220.

A
SON EXCELLENCE
MONSEIGNEUR
LE COMTE
HENRI IX. DE REUSS
COMTE DU ST. EMPIRE
MINISTRE D'ETAT ET DE GUERRE DU
ROI, VICE PRESIDENT ET MINISTRE
DIRIGENT DU DIRECTOIRE GENERAL
ET SUPERIEUR DES FINANCES DE
GUERRE ET DES DOMAINES PROTE-
CTEUR DU COLLEGE SUPE-
RIEUR DES MEDICINS
ET
MARECHAL DE LA COUR DE SA MAIESTE LA
REINE, CHEVALIER DE L'ORDRE DE
L'AIGLE NOIRE, &c. &c.

A
SON EXCELLENCE
MONSEIGNEUR
PHILIPPE IOSEPH
DE IARIGES
GRAND CHANCELIER DU ROIAUME
DE PRUSSE CHEF DES IUSTICES ET
MINISTRE D'ETAT DE SA MA-
IESTE LE ROI DE PRUSSE
ET
MEMBRE DE L'ACADEMIE ROIALE
DES SCIENCES,

A
SON EXCELLENCE
MONSEIGNEUR
LE BARON
CHARLES IOSEPH
DE FURST ET KUPFERBERG
MINISTRE D'ETAT DE SA MAIESTE LE
ROI, PRESIDENT DU HAUT TRIBUNAL,
DIRECTEUR DES AFFAIRES FEU-
DALES ET CURATEUR DES TOU-
TES LES UNIVERSITES
ROIALES.

A
SON EXCELLENCE
MONSEIGNEUR
IEAN LOUIS D'ORVILLE
MINISTRE D'ETAT DU ROI, CHEF-PRESI-
DENT DE LA CHAMBRE SUPERIEURE DE
IUSTICE, ET DU DIRECTOIRE DES EGLI-
SES REFORMEES ALLEMANDES, DU
CONSISTOIRE SUPERIEUR ET DE
TOUS LES TRIBUNAUX DES
COLONIES FRANCOISES.
SEIGNEUR
DE
WAHLSDORF ET KERZENDORF.

MES-

MESSEIGNEURS!

Ie ne puis porter mes regards
sur L'élévation de VOS IL-
LYSTRES PERSONNES, et sur l'eclat
des dignités dont VOUS êtes revêtues,
que je ne me sente pénétré de ce pro-
fond respect, qu'inspirent les grands me-
rites, lorsque l'oeil du Prince les distin-

X 3

gue

gue et que sa main les recompense. Peu
s'en faut, que je ne rougisse du dessein
que j'avois conçu d'offrir ce chetif pa-
pier a VOS EXCELLENCES, et de le LEUR
dedier. Je vois fort bien, que c'est une
temerité de vouloir interrompre le cours
de vos importantes occupations. Je
n'ai pas même l'avantage de pouvoir ex-
cuser cette hardiesse par le merite de la
composition. La piece est la production
d'un esprit dont j'admire la profondeur
et dont je respecte les traces, me conten-
tant de faire des efforts continuels pour
les suivre. Elle est destinée à être la ma-
tiere d'une dispute publique, ou je me
suis chargé d'en defendre les theses: mais
cette entreprise même seroit fort superi-
eure à mes forces, s'il s'agissoit d'un com-
bat réel, et si ce n'etoit pas un simple ex-
ercice. Il ne me reste donc de ressource
que dans l'indulgence de VOS EXCELLEN-
CES,

CES, et dans la sincérité de ma devotion.
C'est tout ce qui me rassûre, mais c'est assez pour me rassûrer plainement. A qui adresserois-je cette disertation à plus juste titre qu' a VOS EXCELLENCES, sous les auspices des quelles je consacrerai, avec le secours de Dieu, au service du Roi et de L'etat, pendant tout le cours de ma vie, le fruit de mes etudes présentes. D'aignez, MESSEIGNEURS, favoriser des etudes destinées à de si belles fins. Honorez d'un regard gracieux ce papier que je prends la liberté de VOUS présenter. Ne refusez pas VOTRE protection à un suppliant, qui s'engage à faire toujours tout ce, qui depend de lui, pour se rendre digne de cette grace. Puisseriez VOUS, MESSEIGNEURS vivre, augré de nos souhairs, pour faire encore long tems les délices de nôtre Monarchie! Puisent Vos sages et salutaires
con-

conseils tourner, toujours à la gloire du
Roi, au bonheur de ses peuples, et au
maintien de la iustice. Je suis avec une
entiere soumission

MESSEIGNEURS
DE
VOS EXCELLENCES

Le 23. Fevr.
1765.

*le tres-humble et tres-obeissant
serviteur*

GOTTHOLD FREDERIC THEODOR
ZIMMERMANN.

MEDITATIONVM AD PANDECTAS

QVIBVS

PRAECIPVA IVRIS CAPITA EX FONTI-
BVS PHILOSOPHICIS EXPLICANTVR

SPECIMEN I.

AD LIB. I. T. I.

MEDITATIO I.

DE

DEFINITIONE IVRISPRVDENTIAE.

§. I.

Permulti cum b. LEYSERO ^{a)} affir-
mant veram causam, ob quam VLPI-
ANVS ^{b)} jurisprudentiam definivit di-
vinarum atque humanarum rerum no-
titiā, iusti atque iniusti scientiam,
fuisse aemulationem. *Alii* hujus definitionis causam

A

in

in eo ponunt, quia jurisprudentia in ecclesiasticam et civilem merito dividenda. Sed permittant Doctores, ut nec ad illorum nec ad horum accedam sententiam. Definitio, quam *VLPIANVS* de jurisprudentia affert, mea ex sententia regulis, quas ars cogitandi de formandis definitionibus praescribit, conveniens est, et nativam vocis significationem clare indicat atque perspicue. Accipe hujus sententiae rationem.

a) In *Medir.* ad ff. Vol. I, Spec. II. *Med. I.*

b) L. 10. §. 2. b. r.

§. II.

Primo probandum erit, rerum divinarum atque humanarum notitiam esse verae philosophiae definitionem. Fiat id ea, quae sequitur, ratione. Qui in originem fataque philosophiae inquit, facile concedet, veram philosophiam ceteris a scientis non ratione objecti, sed ratione ejus, quod est principium cognoscendi, distinguendam esse. Philosophus rerum format notiones, notionum construit nexus, et inde infert quae vera vel falsa sunt. Sume rationem divisionis ex objecto, et explices, quaeso, quomodo philosophia de re theologica, de re juridica, de re medica, de re mathematica, de re oeconomica et reliquis fieri poterit. Bene itaque philosophi, qui philosophiae formant definitionem, aut sicut *b. WOLFIO* docent, philosophum de objectis sermonem facere quatenus sunt talia: in ea enim, quae per objectum, qua tale, possibilia sunt, inquirere idem est

est, ac nil sumere nisi rei notionem, et ex ea rei inferre determinaciones a); aut cum aliis, philosophum cognitionem veri et boni ex recta ratione derivare b); ratio enim est facultas nexus veritatum ex notionibus perspiciendi c). Philosophia itaque est ea rerum cognitio, cujus fundamentum sunt rerum notiones. Quare, quum ejusmodi rerum cognitio, cujus fundamentum sit notio, a veteribus vocata sit notitia d): consequens erit, vt rerum divinarum atque humanarum notitia, verae philosophiae seu philosophicae cognitionis sit definitio.

a) Vid. WOLFII Phil. var.

b) Vid. HEINECCI Elem. phil. ration. P. I. Cap. I. §. I. HEVMANNI Act. phil. P. II, N. IV.

c) Vid. WOLFII Phy-olog. empir. §. 483. ff.

d) Testimonio mihi compendii causa hoc loco sint NICOL. PEROTTVS in Coraūcop. pag. 532. PLEXIACI Lex. phil. voce Notio.

§. III.

Quae cum ita sint, facile erit perspicere legitimam definitionis, quam VLPIANVS de iurisprudencia affert, interpretationem esse, quae hunc ponit sensum: Jurisprudencia est philosophia, quatenus adcommodatur ad scientiam iusti atque iniusti componendam. Verae addit philosophiae definitionem ad docendum, jurisprudentiam non esse vulgarem scientiam sed solidam, ea vero scientiae affectio tum demum poni potest, quoties est philosophica vel philosophiae adcommodatio. Loca, quae parallela vocantur, eam definitionis interpretationem confirmant.

(3) 0 (3)

VLPIANVS L. I. h. t. objecto, circa quod jurispruden-
 tia versatur, verbis, quae sequuntur, explicato: *Jus*
est ars boni et aequi, cujus merito quis nos Sacerdotes appeller, ju-
stitiam namque colimus, et boni et aequi notitiam profitemur: ae-
quum ab iniquo separantes, licitum ab illicito discernentes: bonos
non solum metu poenarum, verum etiam praemiorum quoque ex-
hortatione efficere cupientes: addit formale, *veram philosophiam*
affectantes. Jam ponitur quaeestio: quatenam sit vera
 philosophia, quam I Cti in componenda jurispru-
 dentia affectare debent; et definitio de jurisprudentia
 data respondet, est ea, quae est rerum divinarum atque
 humanarum notitia. Quum enim scientia justii at-
 que injusti jurisprudentiae indicet materiale, de quo
 L. I. verba fecit; consequens est, notitiam rerum di-
 vinarum atque humanarum indicare ejus formale, de
 quo L. I. dictum, ideoque verae philosophiae, quam
 J Cti affectare debent, naturam.

COROLLARIUM.

Definitionem, quam VLPIANVS L. IO. h. t. de ju-
 stitia affert, qua sit constans et perpetua voluntas jus
 suum cuique tribuendi, idem significare quod definitio-
 nis, quam b. WOLFIVS de justitia formavit, qua sit bo-
 nitas sapientiae temperata, ex eo quod constans et
 perpetua voluntas secundum Stoicorum sententiam sit
 virtus, satis, vt opinor, b. philosophus §. 1067. Part. I.
 Theol. nat. et §. 926. Part. I. L. N. demonstravit.

MEDI-

) • (

5

MEDITATIO II.
DE
IURIVM DIVISIONE.

§. I.

Quia usum philosophiae in explicandis praecipuis juris capitibus demonstraturus sum, haud inepte forsitan fecero, si in primo hocce specimine quaedam dixerem de ea ratione, qua jus, quod ut genus sumitur, in diversas species legitime resolvendum. Eam enim juris divisionem univ ersae jurisprudentiae veluti ichnographiam esse, iis ex juris capitibus, quae in controversiam vocantur, clarum atque manifestum est.

§. II.

Ex eo, quod species est genus magis determinatum, legitime inferunt philosophi, regulas, quae sequuntur, ab eo observandas esse, qui genus in species legitime resolvere cupit. *Primo* generis evolvat notionem. *Secundo* notet eum generis characterem, cujus relatione quaestio sumenda, ad quam respondet character, qui genus ad formandam speciem magis determinat. *Tertio* species, quae eadem in relatione formantur, sint in ratione contradictoria. *Quarto*, ejusdem generis species, quae e diverso fiunt fonte, non constuant divisionem, sed codivisiones, quarum membra ad alias formandas notiones et ad detegenda theoremata componi possunt. Hasce regulas usumque, quas in invenienda veritate praestant, satis, ut opinor, in *via ad veritatem* demonstravi.

A 3

§. III.

§. III.

His praestructis primo divisionem juris vsu receptam sub examen revocabimus, et deinde inaedificabimus. Jurium antiquo more tria constituuntur genera, vel *personas* spectant, vel *res*, vel *actiones*, quae nimirum sunt media ius suum in iudicio persequendi; inde ius est vel *personarum* vel *rerum* vel *actionum*. Causam ius ea ratione dividendi dedit, ut opinor, inscriptio Tit. III. Lib. I. Inst. de iure personarum. Jam quaeritur, quid ea in divisione significet ius, quod ut genus sumitur; et quanam sit quaestio in relatione ad ius illud sumenda, ad quam respondent determinationes, quae ejusmodi specierum exhibent notiones. Ius pluribus modis dici, notum est a). Evolve omnes, quae sumuntur significationes, et facile perspicies, hac in divisione sermonem esse de iure systematico seu objective sumto, qua est ars boni & aequi, seu iustitiae iniqui scientia, id est, jurisprudentia. Evolve porro omnes, quae in relatione ad tale ius sumi possunt quaestiones b), et facile intelliges, ad quaestionem de obiecto respondere, ius illud in ius personarum, ius rerum et ius actionum dividentes. Sensus itaque datae divisionis est, qui sequitur. Jurisprudentiae duo constituuntur capita, alterum quod theoriam de iusto atque iniusto, seu *ἰσ δέον* a quo ius dicitur, id est, de eo, quod in statu hominum morali conveniens est et non conveniens, construit: alterum quod viam delinens componendi controversias, quae in statu libertatis est bellum, in statu subjectionis iudicium c). *Vltimus*

timum in iure civili, quod statum subiectionis sumit, vocatur *prudentia judicialis* seu *ius actionum*: *primum*, quod vocatur *scientia juris*, inquit in ea, quae iusta atque iniusta sunt, aut circa personas aut circa res. Illud vocatur *ius personarum*, et hoc *ius rerum*.

- a) Confer. Vol. II. Observ. I. N. Obs. II.
- b) Vide viam ad vdricitatem. §. CCCXIX. seqq.
- c) Vid. Vol. II. Obs. I. N. Obs. LXVIII.

§. IV.

Ita verâ & regulis conveniens est ea iuris divisio antiquo more constructa. Sed ab hac iuris significatione ea est diversa, qua *ius personarum* dicitur ius, ex statu descendens, et qua ius rerum dividitur in *ius in re* et *ius ad rem*, quorum illud sit facultas, quae competit in ipsam rem nobis devinctam sine respectu certae alicuius personae, et *hoc*, facultas, quae competit in personam nobis obligatam ad dandum aliquid vel faciendum. Haec quoque iuris divisio matrem ab ea, à qua divisio §. III. explicata dependet, agnoscit diversam. Jus enim illud personarum est species iuris, quae e responsione ad quaestionem de causa oritur, et divisio iuris in ius in re et ius ad rem descendit a responsione ad quaestionem de iuris effectu. Id quod datis ex notionibus clarum est et manifestum. Despicimus porro quid significet ius, cuius in relatione quaestio de causa et quaestio de effectu sumenda, si ad eas responsiones notiones illas de iure personarum, de iure in re, et de iure ad rem exhibere possint, et manifestum erit, hoc loco ius subiective sumendum esse,

§) o (§

esse, quo, ut cum GROTIUS ^{a)} loquar, est qualitas moralis personae competens ad aliquid iuste habendum vel agendum, aut cum WOLFIO ^{b)} facultas agendi quod moraliter possibile est, et non agendi, quod moraliter impossibile, id est, facultas agendi quod aequum ac bonum est, quae sint verba PAVLI ^{c)}. Quia porro iurisprudentiae civilis est, de ea facultate moraliter dicere, quae coactione quadam iuste exerceri potest, seu quae cum iure cogendi alterum coniuncta est: per se patet, ius quod ea, quam dixi, ratione dividitur esse ius alterum cogendi.

^{a)} I. B. et P. Lib. I. Cap. I. §. JV.

^{b)} P. I. Phil. pract. univ. §. 156.

^{c)} L. II. ff. h. e.

§. V.

Ex eo perspicue adparet, haud commode docere, qui ius dividunt in ius personarum, quod sit ius ex statu descendens, et ius rerum, & hoc in ius in re et ius ad rem. Si enim ius rerum sit cospecies iuris personarum, ius obiective seu systematice erit sumendum, et in relatione ad quaestionem de obiecto determinatum (§. III). Si vero ius in re et ius ad rem sint cospecies iuris personarum, non alia solum iuris significatio, ea nimirum, qua est facultas moralis, sumenda erit, sed et notio iuris diversa in relatione determinanda. Notio iuris personarum respondet ad quaestionem de causa, et notiones de iure in re et ad rem respondent ad quaestionem de effectu. (§. IV.)

§. VI.

§. VI.

Construamus divisionem iuris philosophiam adfectantes. vid. §. II. Primo ponatur genus determinandum, quod est ius pro facultate morali sumtum, quod hoc loco est ius alterum cogendi. Haec itaque erit notio determinanda: *alicui competit ius alterum cogendi*. Jam evolvantur quaestiones in relatione datam ad notionem sumendae, quae sunt quaestio *de effectu*, quaestio *de causa*, et quaestio *de modo habendi*, et regulis, quas logica in arte dividendi et componendi praescribit, observatis fiat responsio.

§. VII.

Primo ad quaestionem *de effectu*. *Mihi competit ius alterum cogendi*. Quem in finem? Philosophia de iure respondet, aut ad omittendum, aut ad committendum. *Illud est ius alios ab usu eius, de quo quaestio est, excludendi, et hoc est ius postulandi ut alter mihi aliquid praestet*. Duo itaque illo ex fonte fluunt genera iuris. Quaeramus de eorum nominibus. Doctores tria eiusmodi iuris constituunt genera, ius personarum, ius in re et ius ad rem. Ius personarum hanc ad divisionem non pertinet. Aut enim sumitur in oppositione ad ius rerum et ad ius actionum, aut a iure in re et iure ad rem distinguitur. Si *prius*, pertinet ad divisionem iuris systematice sumti, et involvit determinationem obiecti (§. III). Si *posterius*, notio iuris personarum non ad quaestionem *de effectu*, sed ad quaestionem *de causa* respondet

B

(§. V).

(§. V). Manent itaque hoc loco *ius in re* et *ius ad rem*. Quare quum *ius ad rem* secundum doctorum sententiam teste LAUTERBACHIO ^{a)} sit ius, quod nobis competit in personam, eamque afficit, et nobis ad aliquid præstandum adstringit; manifestum est, ius illud alios ab usu eius, de quo quaestio est, excludendi esse *ius in re*.

^{a)} In Colleg. theoretico-pract. Pars I. pag. 531. et 138.

§. VIII.

Accipe datae de iure in re definitionis probationem. Constituerunt doctores quinque iuris in re species, dominium, pignus, servitutem, ius hereditarium atque possessionem. Sumamus eas, et quia species sint genus magis determinatum, abstrahamus notionem, qua conveniunt, et haec erit ius alios ab usu eius, de quo quaestio est, excludendi. Id quod ex eiusmodi iurium effectibus, *rei nimirum vindicatione*, quae ex dominio, *actione hypothecaria*, quae ex pignore, *actione confessoria atque negatoria*, quae ex servitute, *hereditatis petitione*, quae ex iure hereditario, et *interdicto*, quod e possessione, vt dicunt, oritur manifestum est.

§. IX.

Dixi, *eius de quo quaestio est*. Quum enim ius et circa personas et circa res a personis distinctas versetur (§. III.); consequens est, vt eiusmodi iuris excludendi obiectum et persona et res esse possit. Datur itaque ius alios ab usu personae excludendi; datur quoque ius alios ab usu rei excludendi. Sit ultimum

timum notio iuri in re respondens, et ius illud alios ab usu eius de quo quaestio est excludendi, quatenus in genere sumitur, cum LAUTERBACHIO ^{a)} vocari poterit *jus reale*, quo facto *jus reale aliud* erit, quod in personis, *aliud* quod in re datur.

^{a)} In colleg. theoretico-pract. Part. III. pag. 564. §. VIII.

§. X.

Ex eo perspicue adparet, ius, de quo hoc loco sermo est, vid. §. VI. ex primo, quod §. VII. sumtum est, fundamento in *jus reale et personale* dividendum esse. *Und* est ius alios ab usu eius, de quo quaestio est, excludendi, et *hoc* est ius postulandi, ut alter nobis aliquid praestet. *Jure reali* alios aut ab usu personae, aut ab usu rei excludimus. Priori ratione vocatur *jus reale in personis*, et posteriori ratione, *jus reale in re*. Porro ad similitudinem *jus personale* in ius ad personam, et ius ad rem potest dividi. *Und* est ius postulandi, ut alter nobis factum aliquod; *hoc* ius postulandi, ut nobis rem quandam praestet. (§. VII.).

§. XI.

Disputant quoque doctores de iuris realis divisione. Hodie in Academiis Germaniae plerisque omnibus communi voto, et quasi ita lex publica iussisset probata est, ea sententia, qua ius reale est vel dominium, vel pignus, vel servitus, vel hereditas, vel possessio. Sed, quod pace doctorum fiat, genera iuris realis secundum regulas, quas Logica ex natura divisionis deduxit, vid. §. II. constituamus,

B 2

philo-

philosophiam adfectantes. Et divisio iuris realis, ea erit, quae sequitur. *Jus reale* est jus alios ab usu eius, de quo quaestio est, excludendi. Philosophia de iure, id est, ius naturae docet, ^{a)} et conceptum negantem, et conceptum agentem sumendum esse, qui eam involvunt notionem. *Aut* enim ius illud excludendi cum iure de obiecto illo disponendi connexum est, *aut* eo iure disponendi nondum est connexum. Ultimum in *Institutionibus Jurisprudentiae universalis*, et *Institutionibus Jurisprudentiae privatae* vocavi *jus in re jacente*. Accipe huius rationem. Doctores, qui hereditatem inter iura realia referunt, intelligunt ius hereditarium, quatenus est tale, id est, ius alios ab usu hereditatis excludendi hereditate nondum adita, eamque hereditatem vocant *hereditatem jacentem* ^{b)}. Conceptus genericius, quem ea notio involvit, est ius alios ab usu rei excludendi, quod nondum connexum est cum iure de re illa disponendi. Usui itaque loquendi a doctoribus recepto conveniens est, ius illud excludendi in genere sumtum *jus in re jacente* vocare.

^{a)} Vid. §. 448. *Inst. Jurispr. univers.*

^{b)} Vid. MARTINI *Jurispr. civil. et crim. pag. 349.*

§. XII.

Est itaque hereditas species iuris in re, sed non in primo divisionis gradu, sed in subdivisione iuris in re jacente. Ideoque ea primo loco evolenda sunt, quae ex iuris in re jacente natura ac indole fluunt, et inde deducta post haec non ad hereditatem solum, sed et ad alias huius iuris species, quas ius venandi, doctrina de

de accessione, et quae reliqua, exhibent, ad commodanda et per differentiam eius, quod sumitur, specificam magis determinanda. Hoc factum auditoribus non solum doctrinae, sed et earum nexus inter se perspicue ob oculos ponuntur, quod per officium fieri debet, quod docenti incumbit.

§. XIII.

Alterum iuris realis genus §. XI. positum connexum est cum iure de obiecto disponendi. Quoad obiectum philosophi substantiam distinguunt a consecrariis, quae per obiectum poni possunt. Jus itaque illud reale aut involvit ius de ipsa substantia disponendi, aut solummodo ius de consecrariis obiecti disponendi. Illud dat definitionem *de dominio*. Huius ratione quaeritur de fine, qui aut est utilitas, aut securitas eius, quod alter debet. Si prius ius reale vocatur *servitus*, si posterius, *pignus*. Eas iurium definitiones vsui loquendi convenientes esse, alio loco ^{a)} satis, ut opinor, probatum est.

^{a)} Inst. Jurispr. (univers.) et Inst. Jurispr. Romano-Germ. Conf. LAUTERBACH l.c. P. I. pag. 138. §. III.

§. XIV.

Certissimum ita est, artem dividendi non permittere, ut plura aut pauciora iuris realis seu iuris in re constituerentur genera, quam quatuor, *dominium*, *servitus*, *pignus* et *ius in re jacente* (§. XI. XIII. §. VI.), in cuius subdivisione ponenda *hereditas*. (§. XII.) Sed quaeritur de possessione. Estne et haec vera iuris in re

species? cum b. HEINECCIO a) negando respondendum esse cenſeo. Accipe rationem. Si poſſeſſio ſit ius in re, ſeu ius reale, aut ſermo erit de poſſeſſione, quae eſt facti, aut de iure poſſidendi, aut de poſſeſſione, quae a doctoribus, bonorum vocatur poſſeſſio. *Ultimum* non eſt nova iuris in re ſpecies. Ea enim poſſeſſio eſt, ius hereditarium iure praetorio delatum b), ideoque in ſubdiſiſione hereditatis ponitur. *Secundum* non eſt iuris realis ſpecies, ſed tale ius, quod alicui eſt ex iure quodam reali, ideoque eſt iuris realis affectio c). *Primum* non eſt ius reale inde manifeſtum eſt, quia facta non ſunt iura d). Concedo, ius rem retinendi fluere e poſſeſſione, ſed nego inde ſequi, poſſeſſionem eſſe ius in re. *Aliud* enim eſt ratio, ex qua praefumtio iuris fluit. *Aliud* eſt ius, Praeſumtionem iuris e poſſeſſione deducendam eſſe ſatis, ut opinor, in inſtitutionibus iuriſprudentiae vniuerſalis demonſtravi.

a) §. CCCXXXIV. Inſtit.

b) Conf. pr. I. de bon. poſſ. l. 3. §. 2. ff. eadem.

c) Conf. §. 690. Inſtit. Jurispr. privatae, et §. 449. inſtit. I. N.

d) Vid. l. I. §. 3. ff. de adq. et amit. poſſ. LAUTERBACH colleg. theor. pract. P. III. pag. 215. ff.

§. XV.

Haec de quaſtione de effectu. Sequitur altera de cauſſa. (§. VI.) Quum ius, de quo hoc loco ſermo eſt, ſit facultas moralis (§. V.): conſequens eſt, tale ius nobis non competere, niſi quatenus ex relatione ad leges ortum trahat. Oritur vero ex lege aut

aut immediate, aut mediante facto. Immediate ex lege oritur, seu, vt cum GROTIUS loquar, iuris expletionem quatenus eius fundamentum est principium illud: *Jus ad finem dat ius ad media sufficientia a*). Quare, quum ius ad finem nobis aut ea ex ratione competat, quia est finis status, quem iuste habemus, aut quia est finis naturae: sequitur, vt iurium, quae iuris expletionem nobis esse possunt, duo constituenda sint generatim alterum, quod ea continet iura ad media, quae ad finem status, alterum ea, quae ad finem naturae ducunt. Illa a doctoribus vocantur *iura personarum*. Et haec, si sint iura realia, *adquisitiones ex lege*, si vero sint iura personalia, *iura quae ex quasi-contractu descendunt*.

a) Vid. Obf. I, N. Vol. II, Obf. XXXVI,

§. XVI.

De acquisitionibus ex lege, et de iuribus, quae quasi ex contractu oriuntur, suo loco plura. Per scopum, quem mihi hoc loco posui, satis erit probare, datam de iure personarum, quod vt cospecies iuris in re et iuris ad rem sumitur, definitionem vsui loquendi a doctoribus recepto convenientem esse. Accipe eam probationem. LAVTERRACH a) *statum hominum*, de quo hoc loco sermo est, definit *conditionem seu qualitatem personarum, quae facit, vt quis societatis alicujus membrum sit, ejusdemque juris-communicationem habeat*. Qua definitione posita pergit: *ex hac qualitate descendit jus personarum, quod est facultas hominibus ex civili sua conditione in societate competens*. Manifestum inde est, iura, quae a philosopho-

Iosophis *socialia* vocantur, secundum usum loquendi a doctoribus receptum esse iura personarum. Idem facili negotio iis e capitibus induci potest, quibus corpus iuris ius illud personarum absolvit. Quare, quum iura socialia iuris expletione ex fine societatis descendunt: b) sequitur, ut iura, quae iuris expletione ex fine societatis oriuntur, sint iura personarum. Jam ponitur quaestio, an ea notio, sit vera iuris personarum, iuris in re et ad rem contradistincti, definitio. Negando respondendum esse cenleo. Jura enim quae masculis et feminis, qua talibus, competunt, iura nascuntur, quatenus est talis, iura, quae quis per aetatem habet, inter iura personarum a doctoribus referuntur. Inducamus itaque definitionem. Omnia illa iura iuris expletione oriuntur ex fine status, quem quis habet, et qui significat collectionem determinationum, quae in subiecto ut existentes sumuntur c), et iura, quae ex eiusmodi status sine ea, quam dixi, ratione non descendunt, inter iura personarum minime referuntur. Ergo quae dixi satis sunt ad probandum, datam definitionem vsui loquendi a doctoribus recepto esse convenientem.

a) l. c. Parc. I. pag. 100, §. III.

b) Vid. §. 532. Inst. Jurisp. univ.

c) Vid. §. 2 Praecog. Jurisp. univ.

§. XVII.

Ergo *ius illud personarum* non est species iuris, quae iuri reali seu in re, et iuri personali seu ad rem opponitur,

ponitur, sed iura illa sunt species coordinatae, quae componi possunt (§. II.) Ideoque ex eo, quod ius, quod sumitur, sit ius personarum, non fluit, ea non adcommo-
danda esse, quae ex iure reali legitime de-
ducta, poni enim potest ius personarum, quod est ius reale, seu in re, poni quoque potest, quod est ius personale seu ad rem. e. g. Jus marito competens uxorem vindicandi, quoad effectum est ius reale, seu ius in re, quatenus res significatione sumitur latiori, seu ius in persona, (§. VII.) quoad causam vero est ius personarum (§. XV.). Porro ius marito competens postulandi ut uxor societati operas praestet oeconomi-
cas, licet quoad causam sit ius personarum, (§. XV.) quoad effectum tamen inter iura personalia, seu iura ad rem, quoties res latiori sumitur significatione, seu iura ad personam referri debet (§. X.). Et quae reliqua. *)

*) Conf. Diss. de iure vindicandi servos fugitivos.

§. XVIII.

Factum quo mediante ex lege iura descendunt, (vid. §. XV.) aut nostrum est aut alienum. Si illud est occupatio, quod ius reale seu ius in re, et conventio seu pactum, inde contractus, quod ius personale seu ad rem efficit. Si hoc, est traditio, quae ius reale seu ius in re, et turbatio, inde delicta, quae ius personale seu ad rem producit. Sed de his suo loco plura.

§. XIX.

Sequitur quaestio tertia de modo habendi. (§. VI.)

C

Alicui

Alicui competit jus alterum cogendi. Quaeritur quomodo? Philosophia de iure respondet: competit huic aut quatenus est talis, aut quatenus est in determinato quodam nexu, ea nimirum ratione, vt, qui eum in nexum succedit, simul in ius illud succedat. Quorum prius etiam *jus personale*, et posterius *jus reale* dicitur. Id quod ex doctrina de privilegiis personalibus atque realibus manifestum est. Ambigua itaque est vocum, *juris personalis* et *juris realis* significatio. *Alia*, qua ius personale idem est quod jus ad rem, et ius reale idem, quod ius in re, quoties nimirum res non opponitur personis, sed personam involvit. (§. X.) *Alia*, qua ius personale idem sit ac ius, quod nobis personaliter, et ius reale idem sit ac ius, quod nobis realiter competit. Ne vero ambigua vocum significatio fieret mater rixarum, et ius reale et ius personale posteriori significatione sumta a fundamento distinctionis, *iura ratione modi*, habendi nimirum, *realia* in institutionibus Jurisprudentiae privatae vocata sunt.

§. XX.

Accipe itaque eam iurisprudentiae vniuersae ichnographiam. Jus, de quo in iurisprudentia civili sermo est, aut est ius in re aut ius ad rem, si nimirum res significatione sumatur latiori. Si vero ea sit vocis rei significatio, qua personis opponitur, omne ius erit personale aut reale (§. VII. X.). Et ius personale et ius reale dividi possunt in species, primo ratione obiecti, qua *jus reale* aut est ius in persona aut ius in re, et *jus personale* aut ius ad personam aut ius ad rem (§. X.). Species itaque et iuris realis §. XIV, et iuris personalis

sonalis §. X. positae et ad personas et ad res, personis oppositas adcommodari possunt. Ex quo manifestum est, quid sit dominium personarum et dominium rerum, servitus personarum et servitus rerum, pignus in personis et pignus in re, ius in persona jacente et ius in re jacente. Et quae reliqua. *Secundo* ratione causae, qua et iura realia et iura personalia sumi possunt, quae sunt iura personarum (§. XVII). Porro ratione causae *jura realia* sunt vel acquisitiones ex lege (§. XV.), vel iura aut mediante occupatione aut mediante traditione adquisita (§. XVIII.), et *jura personalia* aut ex quasi-contractu (§. XV.), aut ex turbatione aut ex conventionione deducta (§. XVIII.). *Tertio* ratione modi habendi et iura realia et iura personalia nobis aut personaliter aut realiter competunt. (§. XIX.) Sic e. gr. ius domino in famulo competens est ius reale, quod ratione obiecti ius in persona, ratione causae, ius personarum, et ratione modi habendi, ius personale. Ea, quae hac de re dixi, hoc loco sufficiant.

MEDITATIO III.

DE

RELATIONE IURIS NATURALIS AD
IUS POSITIVUM.

§. I.

Jus naturae nobis hoc loco ea est scientia, quae ius naturae et ius gentium, de quibus in corpore iuris doctores loquuntur, amplectitur, id est, philosophia de bono et aequo, seu scientia, quae rerum ex notionibus ea, quae bona atque mala, seu iusta atque iniusta sunt, et in scopum perfectionis conservandae, quod doctoribus iuris romani est *jus naturae*. et in scopum augendae perfectionis, quod doctoribus illis est *jus gen-*

C 2

tium,

viam, infert. Qua de re alio loco ^{a)} fatis, vt opinor, dixi. Jam quaeritur, quaenam sit huius iuris naturalis ad ius positivum relatio. Qua de re ambiguitur. Permulti in ea sunt opinione, ius naturae esse ius subsidiarium, quod tum demum, si ius positivum deficiat, quid iustum atque iniustum possit determinare. Porro multi sunt, qui iuris naturalis vel nullum, vel saltem exiguum in foro civili vsum esse, sibi persuadent. Sunt tandem qui docent, ius illud naturale reliquarum legum scientiarum basin esse atque fundamentum. Nostrum non est, quae vtrinque objecta et regeſta, hic recoquere; paucis rationes, quae nos, vt vltimam ad ſententiam accedamus, ducunt tantum exponemus, eandemque esse doctorum, qui ius romanum composuerunt, ſententiam ſumus demonstraturi.

a) In *Obſerv. I. N. et Gent. Vol. I. Obſ. III.*

§. II.

Basis atque fundamentum ſcientiae omnino est id, quod ab eo, qui ſcientiam illam evolvere cupit, primo loco ſumendum, cui reliqua, quae ponuntur, non debent repugnare, ſed aut legitime ex eo fluunt, aut per id poſſibilia ſunt, per alia vero, quae accedunt, modo ad actum ducuntur. Sumas notionem, quam §. II. *Med. I. de philoſophia* affert, et facile concedes, philoſophiam de obiecto, circa quod ſcientia, quae ſumitur, verſatur, basin eiusmodi ſcientiae eſſe atque fundamentum. Philoſophus enim de eiusmodi obiecto format notionem, notionum conſtruit nexus, et inde infert affectiones quas res illa habere debet, et per alia, quae accedunt, habere poſteſt. Quum itaque ex primis philoſophorum principiis notum eſt, inter vera et legitima non eſſe referendum, quod rei, de qua fermo eſt, notioni repugnat: conſequens eſt, vt philoſophia

lophiam de obiecto cuiuslibet scientiae, quae eo de obiecto legitime construitur, sit basis atque fundamentum, (§. I.)

§. III.

Quum vero notio de obiecto non omnes, quae huic legitime competunt, affectiones determinet, licet ex ea, vt cum iis, quae per notionem determinantur, sint consentaneae perspiciendum: manifestum est, philosophiam de obiecto permulta indeterminata relinquere, ideoque non sufficere ad scientiam eo de obiecto perficiendam, sed ad hanc perficiendam necesse esse vt accedat historia, vt accedant ea, quae ab arbitrio dependent.

§. IV.

Adcommodamus ea, quae hucusque demonstrata sunt, ad iurisprudentiam, et facile erit perspicere relationem iuris naturalis ad reliquas legum scientias eam esse, quae sequitur. Jus naturae seu philosophia de iure est basis atque fundamentum reliquarum legum scientiarum. Jura quae voluntate, vsuque ponuntur ea, quae ius naturae ea de re docent, non mutant. Interpretatio iuris arbitrarii fiat secundum ius naturae. Jus naturae ad perficiendam iurisprudentiam non sufficit, sed permulta indeterminata, libertatique hominum relinquit, indeterminata illa voluntas superioris ea ratione, qua ratio status iubet, determinat, eaque de libertate subditorum detrahit. Sic ius naturae voluntate superioris non mutatur, sed iurisprudentia perficitur. (§. II. III.)

§. V.

Ea meditatio philosophica legitimam dat interpretationem L. 6. h. t. qua *VLPIANVS* veram iuris civilis indicavit naturam atque constitutionem. *Jus civile est*, inquit, *quod neque in coram a naturali vel gentium recedit, nec per omnia ei servit.* Itaque cum aliquid addimus, vel detrahimus juri communi, *jus proprium, id est civile, effluimus.* Jus naturale vel gentium hoc loco significare philosophiam de iure, ex iis manifestum est, quae Meditatione I. et §. I. huius meditationis exposuimus. Id, *nec per omnia ei servit*, hoc loco non potest involvere iuris naturalis mutationem. Expressa enim lege a) constitutum est, ut iura naturalia semper firma atque immutabilia permaneant, et b) ut in omnibus rebus praecipua sit aequitatis, id est, iuris naturalis ratio, ita, c) ut, ubi aequitas evidens, id est, ius naturae poscit, subveniendum sit. Sed iuris naturalis imperfectionem demonstrat. Ideoque sensus dicti est, ius civile non mutat nec mittit ius naturae, sed quia ius naturae non sufficit ad ius civile perficiendum, ius civile aliquid addit, id est, ea, quae ius naturae indeterminata relinquit, determinat. Porro evolvas omnes, quas *jus commune* habere potest, significationes, et ex iis, quae §. IV. diximus, manifestum erit, eam hoc loco sumendam esse significationem, qua ius commune idem est, quod libertas naturalis. Jus itaque civile, quod ex sententia *VLPIANI* iuri communi aliquid detrahit, non sumit principia iuri naturali repugnans.

gnantia, sed libertatem naturalem limitat. Quae cum ita sint patet, *VLPIANVM* eandem iuris naturalis ad ius positivum docere relationem, quam §. IV. demonstravimus.

- a) §. II. Inst. de Jure naturali, gentium et civili.
- b) L. 8. C. de judiciis.
- c) L. 183. ff. de R. I.

§. VI.

Juris itaque prudentiam docentibus potissimum incumbit 1) vt auditoribus philosophiam ea de re, de qua sermo est, id est, ius naturae perspicue ob oculos ponant. 2) vt ea, quae eiusmodi rei per notionem legitime determinantur ab iis, quae ea cum notione, iisque, quae inde legitime fluunt, consentanea quidem sunt, per notionem vero sumtam non determinantur, bene distinguant, 3) vt philosophiae moralis atque politicae ope in eas inquirent causas, quae consentanea illa determinant, 4) vt fata rationesque, vt dicunt, status evolvant, ad eas detegendas rationes per quas ea, quae philosophia indeterminata libertatique hominum relinquit, ea, quae ponitur, ratione determinata sunt.

§. VII.

Ex eo perspicue adparet, *(philosophiam et historiam eruditum perficere doctum.*

CO.

COROLLARIA.

- I. Tres cognitionis humanae gradus ponere, historicam, philosophicam & mathematicam non est conveniens. Philosophicae enim & historicae cognitionis notiones sunt determinationes fundametri, mathematicae vero cognitionis notio determinatio ob-
jecti.
- II. Omnis itaque cognitio humana aut est philosophica, aut histo-
rica, aut e philosophica & historica composita. Ergo & ma-
thematica cognitio est vel philosophica vel historica.
- III. Negatio libertatis, quae est facultas cum contingencia for-
mali agendi, involvit negationem verae contingenciae.
- IV. Anima est ens simplex, inde tamen non sequitur, ut tota
quod anima occupat, sit punctum mathematicum.
- V. Jus occupandi non est jus in re, & occupatio potest esse mo-
dus acquirendi derivativus.
- VI. Offensio fieri potest ex jure defensionis, ideoque bellum offen-
sivum inter bella defensiva referri potest.
- VII. Bellum itaque offensivum, quod ex iure defensionis geritur,
salvo systemate civitatum justum esse potest.

VIRO
CONSULTISSIMO
OTTO NI IOANNI GOTTLIEB
ZIMMERMANN O,

PHIL. DOCTORI ET L. V. LICENTIATO IVDICII AVLICI
CAMERALIS SVPREMI ADVOCATO

PATRI RESPONDENTIS

MERITISSIMO,

S. D. P.

PRAESES.

Quantum ad excolendam legum disciplinam
adiumentum atque praesidium ius illud
vniuersale, quod ius naturae et gentium
audit, afferat, omnes satis intelligunt, qui leges ad
prima sua principia revocare, nihilque, nisi certum de-
monstratumque admittere consueverunt. Neque pro-
fecto vanum illius iudicium est, qui dixit, ius romanum,
sen ius commune esse ius naturae et gentium, quod
quaedam modo, quae ius naturae et gentium indeter-
minata relinquit, per hypotheses populi rationemque
status determinavit. Qua in re ex instituto elaborare,
et in gratiam OPTIMORVM COMMILITONVM, quos eru-
ditis subinde colloquiis et conflictibus exerceri vtilis-
simum puto, progressu temporis tale, quale nunc exhi-
beo specimen in lucem edere, quod unus ex illis publi-
ce e cathedra adversus dissentientes tuebitur, constitui.
Primum hocce specimen Juvenis excitatissimae indo-
lis, quem et diligentia, et elegans vitae genus a mul-
tis distinguunt, atque ad magna erigunt, filius Tuus,
VIR CONSULTISSIME, publice defendit. Gratulor
itaque TIBI, VIR CONSULTISSIME, de filio optimo.
Deus te servet quam diutissime incolumem, vt vberis
integritatis, omnesque amplissimae laudis fructus, quos
educatio vitae recte instituta, atque exulta affert,
id est, vt, filium tuum cum virtute fortunam adae-
quare, magis magisque sentias. Vale et amico
tuo fave!

D

NO-

DOCTISSIMO DOMINO RESPONDENTI
AMICO SVO PERDILECTO

S. P. D.

GEORGIUS FRIDERICVS WACHE,

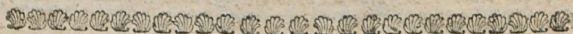
Jurium Candidatus Oppositurus.

Πᾶς ἐστὶ νόμος εὐγενὴς μὲν καὶ δίκαιος θεῶν, δογμα δὲ ἀνθρώπων. *Φερσίππου.* Huius Marciani effati, quod ex eius libro I. Institutionum quasi tabula e naufragio nobis servatum fuit, bene memor, adgrederis, *Amice Aestumatissime*, materiam, quae Accursii, Baldi, Bartoli, aut aliorum huius generis homunculorum cerebellis originem debet. Laudandum facinus! Sed caveas debelles superbos. Nam antiquitas est morosum animal, quod vindicat contemptum sui. Hoc erat primum, quod metuendum *Tibi*: sed adsunt maiora. Etenim tam committendo, quam omittendo peccasti in dissertatione *Tua*. Committendo, quia adhibuisti absurdam illam methodum mathematicam in iuridica disputatione, adeo, ut ne externa quidem neglexeris. Quid mentem distrahis longa demonstratione? Cape memorialiter, et habebis. Quid extorta illa definitione opus, quid ICTo exactae definitiones? non has, sed veritates in foro applicat masculus et robustus ICTus. (Haec verba eructabat quidam haud ita pridem publice. Sed o lepidam caput! forte nimis distento ventre ac stomachio legit verba Iavoleni in lege 202. ff. de R. I. *Omnis definitio in iure periculosa est.* Sed emuncto naso legant contextum hi nasutuli et sapient; videbunt, Iavolenum non de logica definitione sed iuridica causarum decisione loqui.) Ast, *mi Verule*, et o mittendo peccasti. Sed de omisso peccato angusti temporis et spatii causa in subfelliis coram. Jam vero *Amice praestantissime*, nil aliud superest, nisi vt *Tibi* laetam hancee occasionem gratuler, ubi publico specimine in cathedram adscensurus praeclaras animi dotes excutere, atque ubi

often-

ostentare potes, Te talem esse, qualem Te omnes boni iam dudum iudicarunt. Ad me quod attinet, grates Tibi ex animo solvo pro Opponentis sparta tam benigne mihi demandata. Faxit ceterum Deus immortalis, ut ex voto Tibi procedant omnia, concedat seminibus, quae ex omnibus scientiarum campis collegisti, laetissimam segetem, Teque in spem Tuorum et Reipublicae fervet. Quod ultimum est, vive feliciter, et amicitiam erga me Tuam et in futurum proriga. Vive atque vale! Dabam in Viadrina d. XXIII. Febr. MDCCLXV.

VIRO PRAENOBILISSIMO RESPONDENTI
DOCTISSIMO AMICO SVAVISSIMO

S, D. P.

IOANNES THEOPHILVS SCHVLTZE, Neom.
IVRIVM CANDIDATVS, Opp. Ord.

Rationes, quas ad iurisprudentiam tam bene subducis, etiam atque etiam edocent, quanto post Te, Respondens doctissime, relinquis intervallo, qui in alia omnia sentiunt. Ipse Tibi non satisfacis legitimae scientiae elementa primis utcumque de gustasse labris: ibis in ima visera et palmam in medio positam occupabis. Equidem contemnunt hoc animo molles et ignavi, sed virtuti nil arduum

gaudet patientia duris.

Descendes itaque in arenam, quom non nisi oleo indignus odisse potest, in cathedram inquam, vbi coevar, qui veram non simulatam philosophiam sequatur. Ego Vir Praenobilissime, progressus tam mature factos merito gratulor, et quemadmodum nullus dubito fore, ut hi aliquando in salutem patriae, Tuam et familliae honoratissime cedant, ita Vobis omnibus quaecumque fausta omni qua decet observantia ex animo apprecor. Dabam in Viadrina die XXIII. Febr. MDCCLXV.

NOBI-

NOBILISSIMO *arqve* DOCTISSIMO DISSERTATIO-
NIS HVIVS DEFENSORI

S. P. D.

S. B. SITKOVIVS. Opp. Ord.

Maximum inter solidam Eruditionem, et vanam Eruditorum
laetantiam esse Discrimen, probe semper perspectum habuisti.
Testes sunt omnes, quibus Te penitus cognoscere, contigit Fortuna.
Publice iam Cathedram conscendis, vt demonstratum dares quantas
Tibi in Iurisprudencia cum Philosophia bene coniuncta comparaveris
Divitias. Gratulor Tibi animus de acquisito sapientia thesau-
ro, quo viam Tibi paras ad honores. Faxit Numen divinum,
vt in Decus Familiae Tuae, ac rei literariae ornamentum flores
quam diuissime. Fruere omni felicitate, qua suos diligentia re-
munerat Cultores. Vale, meique memor vive. Dabam Francof.
d. XXIII. Febr. M DCCCLXV.

VIRO PRAENOBILISSIMO RESPONDENTI DOCTIS-
SIMO, AMICO PER QVAM DILECTO.

S. D. P.

ALBERTVS HENRICVS ab ARNIM.

Nihil mihi sane optatius, nihil laetius cadere potuisset ac praefens
ocasio, qua mihi publice contestari licet, quod meus Tibi de-
iunctissimus animus iam dudum sentie quanti Te semper feci. Mihi
fortunae benignitate contigit, vt Te iam Berolini Rudiorum meorum
comitem et suavissimum sovium nanciscerer. Hic fuit locus vbi
dulcis amicitia nostra, ex qua mutus erga nos invicem amor ex-
arscivit, confirmata et huius natalis amicitiae nostrae soli ita ipsa
memoris recreor, vt Berolinum vel eo solo, quod mihi veri nominis
amicum dederit, gratum esse videatur. Sed fortuna benignior: quem
ex conspectu ex amplexu meo amoverat, eum praeser spem et expecta-
tionem reddit amicum, in sublimiori hac scientiarum sede Te dulcissime
amicie rursus mihi licet amplecti, quom id per totam fere vitam vix
fore putassem. Maerum Te virtute reddit, maerum diligentia et prae-
claris animi dotibus ornatissimum conscendere Te videam cathedram, o-
mnibus publice ostensurum, quod dignus sis, quem omnes colant et
venerentur. Gratulor Tibi ex animo progressus felicissimos. Dum-
quo immortalem precor, omnibus quae agis, quaeque ages in poste-
rum velit adesse. Quod reliquum est, amicitiae nostrae mutuae, quam
nulla vnaquam temporis iniuria turbet et evertat, semper velle esse me-
mor et efficias rogo vt in dies maiora capiat incrementa. Vale, Fran-
cofurti cis Viadrum die XXIII. Febr. M DCC L XV.

✻ ✻ ✻

ULB Halle

3

004 393 171

f TA → d
nw 7+ 10 Schild verknüpft

MEDITATIONVM

AD

PANDECTAS

QVIBVS

PRAECIPVA IVRIS
CAPITA EX FONTIBVS
PHILOSOPHICIS EX-
PLICANTVR

SPECIMEN I.
PRAESIDE

IOACHIMO GEORGIO DARIES

POTENTISS. BORVSS. REGI A CONSILIIIS INTIMIS
IVR. ET PHILOS. DOCTORE IN ILLVSTR. VIA-
DRINA IVR. ATQVE PHIL. PROF. PVBL.
ORD. SENATVS ACAD. SCIENT. VTIL.
ELECT. MOG. ASSES. ORDINA-
RIO &c. &c.

IN AVDITORIO IVRIDICO

D. XXIII. FEBR. M DCC LXV.

DEFENDIT

GOTTHOLD FRIDERICVS THEODORVS

ZIMMERMANN

Saxo Electoralis

PHIL. ET IVR. CVLTOR.

FRANCOFVRTI CIS VIADRVM,

Typis M. HVEBNRI.

